

TEKSTI(LI)NĖ TIKROVĖ MONIKOS ŽALTAUSKAITĖS-GRAŠIENĖS KŪRYBOJE

Odeta Žukauskienė

VDA KAUNO DAILĖS FAKULTETAS

Muitinės g. 4, LT-44280 Kaunas

odeta.zukauskiene@gmail.com

Straipsnyje aptariama Monikos Žaltauskaitės-Grašienės kūryba, plečianti tekstilės ir apskritai meno raiškos erdves. Pasitelkdama naujas žakardinio audimo technologijas menininkė atskleidžia žmogaus gyvenimo ir tikrovės tekstiliškumą, įvaizdina jausmines ir taktilines pajautas. Čia Žaltauskaitės-Grašienės kūryba nagrinėjama moteriškosios estetikos akiratyje. Darbe aptariama tekstilėje ir moterų literatūroje glūdinti taktilika. Dėmesys sutelkiamas į tekstilininkės kūrinuose ryškėjantį haptinį tikrovės patyrimą, kūno ir tikrovės lytėjimo pojūtį, gelmės paieškas paviršiuose. Taip pat siekiama išryškinti menininkės kūrybos sąryšius su moterų proza.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: tekstilė, taktilika, moteriškumas, moterų kūryba, Monika Žaltauskaitė-Grašienė.

Vilniaus dailės akademijos Kauno dailės fakulteto Tekstilės katedroje puoselėjamos ir transformuojamos Kauno tekstilės meninės tradicijomis, ieškoma vis naujų kūrybinių ir technologinių raiškos formų. Neatsitiktinai tarptautinė Kauno tekstilės bienalė tapo svarbiu kultūrinio miesto įvykiu, atspindinčiu naujausius meninius reiškinius, kur visų sričių menininkai ir žiūrovai gali dalintis kūrybinėmis idėjomis, jas stebėti ir interpretuoti. Apdovanota „tekstilės architektės“, kompiuterinio žakardinio audimo meistrės epitetais Monika Žaltauskaitė-Grašienė (g. 1975) yra viena aktyviausių šio meninio vyksmo dalyvių, gerai žinoma šiuolaikiniame Lietuvos meno pasaulyje ir tarptautiniame tekstilės kontekste.

2007 m. Vilniaus dailės akademijoje įgijusi meno licenciato laipsnį tekstilininkė pastebimai išsiliejo į šiuolaikinį meno gyvenimą. Apdovanota įvairiais prizais ir diplomais Kauno tekstilės bienalės laureatė pastaraisiais metais ne tik rengia individualius meninius projektus, bet ir reprezentuoja Lietuvos tekstilę bei šiuolaikinį meną tarptautinėse parodose (Belgijoje, Lenkijoje, Austrijoje, Švedijoje, Rusijoje, Irane, Vokietijoje).

Dar studijų laikais susižavėjusi specifinėmis tekstilės savybėmis – medžiagiškumu, taktiliškumu, tekstūriškumu – Žaltauskaitė-Grašienė savo kūryboje siekia įvaizdinti kūno ir supančios aplinkos paviršius, kurie atskleidžia *paviršiaus gelmę*. Siekdama išryškinti teks-

TEXTILE REALITY IN MONIKA ŽALTAUSKAITĖ-GRAŠIENĖ'S ARTWORKS

Odetta Žukauskienė

KEYWORDS: textile, tactility, femininity, women's creation, Monika Žaltauskaitė-Grašienė.

SUMMARY

In recent years, textile art has become a unique and representative phenomenon of Kaunas artistic life inspired by the Textile Department of Kaunas Art Faculty of the Vilnius Academy of Fine Arts. A graduate and now teaching at the department Monika Žaltauskaitė-Grašienė is one of the prominent people whose artistic projects and initiatives have contributed to the expanded field of contemporary textile arts and artistic expression. Using the new Jacquard weaving techniques the artist reveals the textility of human life and reality, sensual and tactile perceptions that we keep in our memories and that arise from the individual or collective experience, authentic environment, and bodily sensations.

This paper examines the art work of Žaltauskaitė-Grašienė in the horizon of feminine aesthetics. The paper discusses the tactility inherent in textile art and women's creation. It focuses on the haptic role and sensual experience of reality, the tactile sensation of physical reality and the depth of surfaces expressed in the work of Žaltauskaitė-Grašienė. The tactile perception derives from the long-term specific women's artistic tradition. So the textile is considered as women's expressive field par excellence. Textility can be observed in women's literature as well. Therefore, in exploring the feminine expression and tactile sensations the article seeks to highlight the creative relationships of Žaltauskaitė-Grašienė textile works with women's prose. The article comes to the conclusion that the work of the textile artist reveals the textile reality woven with the physical, psychological and social threads of human life.